

tur. Divitiarum amor infatiabilis est, expleri nescit bonorum cupido. Celerem habituræ res finem, sine fine queruntur. Nos divinam sapientiam, cœlestes divitias, immortales honores pigra quadam dissimulatione negligimus: & spirituales divitias, aut ne attingimus quidem, aut si leviter degustaverimus, continuo nos putamus esse satiatis. Aliter nos divina sapientia ad suas invitat epulas. Qui edunt me, inquit, adhuc esuriunt: & qui me bibunt, adhuc sitient. Nullus unquam talibus expletur epulis: nec aliquando patitur de satietate fastidium. Tanto uniusquisque capacior, tanto avidior erit, quanto inde plus haulerit. Dominus in Evangelio. Beati, ait, qui esuriunt & sitiunt iustitiam: quoniam ipsi saturabuntur. Vult enim esurire nos hic semper ac sitire iustitiam, ut in futuro, iustitiæ retributione satiæmur. Consideranda vis ipsa verborum est, & ita nobis desideranda est iustitia: ut in fame vel siti, cibus desideratur ac potus. Et hoc in commune omnibus est dicendum iis, qui immortalis vitæ promissa desiderant. Jam tuum est aestimare quantum animo præstare debeas: quæ majoris præmii desiderio, plus facere proposuisti, quam vel alias facere necesse est. Apostolus definiens Christi virginem longè eam separavit à nupta: & diversis studiis, singularitatis meritum conjugii que divisit. Innupta, inquit, & virgo cogitat quæ Dei sunt: quomodo placeat Deo, ut sit sancta corpore & spiritu. Quæ autem nupta est cogitat quæ sunt mundi: quomodo placeat viro.

Quæ corpore & spiritu sancta est, nec in membris nec in mente delinquit. Delinquere autem non in causa castitatis tantum esse potest, sed etiam in quacumque parte iustitiæ. Quamvis enim virgo corpore, virgo sit spiritu: & nihilominus, aut manibus, aut oculis aut auribus, peccet, aut lingua: quomodo corpore sancta dicenda est? Deinde si vel odio infecta, vel invidia, vel avaritia, vel iracundia sit: quomodo spiritu obtinet sanctitatem? Et si nupta, quæ amore conjugii cogitat quomodo placeat viro suo: quantum liberis relinquat, quæ variis mundi atricta curis, rarius ad voluntatem Dei respicit: tamen de peccatis excusare se non potest: quid faciet virgo, quæ soluta ab omnibus hujus mundi impedimentis ac libera, scholam quandam castitatis ingressa est? Si vis itaque propositi tui magnitudinem æquare moribus, & per omnia Deo copulari: si leve ac siave jugum Christi, suavius tibi leviusque vis facere: nunc maxime in beata vita curam impende: nunc stude, ut calentem recentis fidem conversionis, novus semper ardor accendat, & in tenera adhuc ætate facilius sanctæ conversationis usus inoleat. Quidquid in te primum institueris, hoc manebit, & ad initiorum tuorum regulam, reliqua vita decurret. Finis in ipso exordio cogitandus est. Qualis ad illum ultimum diem pervenire cupis, talis nunc jam esse conare. Consuetudo est, quæ aut vitia, aut virtutes alit. Quæque in his plurimum valet, cum quibus ab ineunte ætate simul creverit. Optimi sunt ad institutionem morum primi quique anni. Habent enim in se lentum quiddam & molle, quod faciliè formari queat: atque ad arbitrium volentis trahi: & in cunctis ferè rebus citius assuescitur omne quod tenerum est. Novellas adhuc & vix firmæ radicis arbutulas, dum ad omnem ductum sequaces sunt, in quamlibet partem flecti facile est. Quæ natura plerumque curvata, citò ad arbitrium volentis corriguntur. Tenera & primæ adhuc ætatis animalia, sine labore domari solent. Quânto que citius à vagandi libertate dissieta sunt: tanto facilius vel colla jugo, vel frenis ora infuescunt. Ipsa quoque litterarum studia teneris melius inseruntur ingenii. Idque penitus inharere sensibus solet, quod primitus federit in mente. Hoc idem plurimum etiam in bene vivendi ratione valet: admodum adhuc mobilis est ætas, & animus duci facilis: exercenda boni consuetudo, & jugi meditatione confirmanda est. Occupandum est optimis rebus ingenium: & sanctæ conversationis usus altius inferendus est. Tunc verò ad perfectionis fastigium animus ascendit: & longæ consuetudinis beneficio utitur ad bene vivendi facultatem. Et virtutes suas ipse etiam miratus secum, quodammodo in se putabit natum esse quod didicit. Respice obsecro quantum à te sanctitatis avia matèrque expectant: quæ cum te quasi novum & illustre quoddam lumen generi suo natum esse putant: nunc in te solam omnem curam animi transfulerunt: & propositi tui cursum, miris studiis ac favore succedunt. Cùmque ipse te ad honestatem morum ab ineunte ætate for-

maverint: nunc à te vinci cupiunt: tuamque victoriam suam laudem esse putant: quarum egregia Deum fides in professione tua maxime claruit: cum te jam nuptiis præparatam, simul atque aliud velle didicerunt, mira continuo assensus celeritate, ad id quod elegeras, cohortate sunt. Et trepidam pro ætate sententiam, voluntatis suæ autoritate firmaverunt: tuumque votum commune fecerunt: quæ cum multos suorum in altissimo dignitatis gradu viderint, de nullo ita ut de te aliquando letate sunt. Nihil enim tam magnum, nihil tam præclarum in quoquam viderant. Sola quippe præstitisti generi tuo, quod longa retrò ætate non habuit. Licet ædiderit virilis sexus memorabiles consulatus: & amplissimi ordinis fastus, illustris familia nomina frequens audierit: nihil unquam tamen in genere vestro hoc tuo honore fuit præstantius: qui non corporali alvo, sed in libro memoriæ immortalis insertus est. Cum exceperint illi theatrales toto orbe plausus: miraque acclamandi conspersione insignia consulum merita, letum vulgus expresserit: longè tamen tui honoris est gloria major, quæ gaudium in cœlis fecit, angelisque læticiam. Per te enim non meretriculæ locupletantur, sed aluntur virgines Christi: non venator & auriga ditantur, sed sustentantur pauperes Christi. Ad consulatum eorum diversæ totius orbis provincie ad quas domus vestræ potentia extenditur, peregrinas feras & ignota animalia transfuderunt, quæ crudelis arenæ solum vel suo, vel hominum sanguine creuantarent. Ad te verò electæ quæque virgines mittuntur: quas tu pretiosissimum munus offeras Deo, tuoque exemplo ad perpetuam provocas castitatem: non tibi, sed tecum Deo servituras. Hæc professionis tuæ gloria rumore celebri vulgata est per cunctos, & ita ad conversationem tuam totus exultavit orbis, ut quod præ ingenti gaudio vix adhuc homines credere poterant, id semper videantur optasse. Multum his initiis, multum famæ tuæ odore suspensi, omnes mirum de te nescio quid audire desiderant. Et qui professionis tuæ cognovèrunt virtutem: nunc conversationis expectant. In te nunc puta cunctorum ora oculosque converfos, & ad spectaculum vitæ tuæ totum confestim mundum. Cave ne per te tantorum animi offendantur: nec minus in te inveniant quàm requirunt. Verum quid ego tecum de hominibus ago, corumque de te expectationem ad cohortationem tuam traho? Deus ipse omnium rector ac Dominus, cum omni angelorum militia certamentum spectat: tibi que contra diabolum dimicanti parat æternitatis coronam, & cœlestis præmii incitamentum victoriæ facit. Huic tanto spectaculo vide quem animum, quana debeas afferre virtutem, & certaminis magnitudinem de spectantium dignitate metire. Hæc itaque tibi in hoc agone subeundo præcipua cura sit: hic primus accinctus, internitionis bellum virtute devincere, & adversum diaboli castra in omnia præcepta Dei jurare: nec tantummodo declinare verita, sed iusta complere. Neque enim tibi sufficit à malis ociosam esse, si ociosa fueris à bonis, cum lex Dei duplici mandatorum genere distincta sit, & mala prohibens, bona imperet: atque ab utraque parte contemptum sui vetet. Non enim solum ille servus contemplit Dominum, qui prohibita fecerit, sed qui & iusta non fecerit. Dicta à nobis paulò antè sententia est: Omnis arbor quæ non facit fructum bonum, excidetur & in ignem mittetur. Et blandimur nobis si malis fructibus non gravemur, qui damnandi sumus, si à bonis steriles manserimus? Juxta hanc intelligentiam abscedet pater omnem palmitem, fructum non ferentem in filio. Et qui acceptum talentum in sudario abscondit: quasi inutilis servus, & nequam damnatur à Domino. Nec minuisse solum, sed & non auxisse culpabile est. Non ideo aliqua putes contemnenda esse mandata, quia leviora sunt. Tam enim maxima illa quàm minima à Deo imperata sunt: & contentus cuiuscumque præcepti, præcipientis injuria est. Unde beatus Paulus clamat & docet: Omnia facite sine murmuratione & hesitatione: ut sitis irreprehensibiles & simplices, sicut filii Dei immaculati, in medio nationis prævæ & perverse: inter quos lucetis sicut luminaria in hoc mundo. Remoremur hic virgo paulisper: & preciosissimas Margaritas quibus exornanda est sponsa Christi, per singula Apostoli verba pensemus. Omnia, inquit, facite. Non enim quasi ad arbitrium nostrum, quædam ex mandatis Dei debemus eligere, sed generaliter universa complere. Nec aliqua præcepta ejus quasi vilia minuscula ac parva contemnere: sed imperantis in omnibus

majestatem aspicere. Nullum quippe mandatum Dei contemptibile nobis videri potest, si ejus semper cogitemus autorem, sine murmuratione & hesitatione. Viles & ignobiles dominos, palam contemni videmus à servulis: eisque ad minima quæque præcepta in faciem resisti solere. At hoc in personas nobiles jam non admittitur: quantoque potentiores domini, tanto servi ad obedientiam proniores sunt, cumque difficiliora præcipiunt, libentius audiuntur. Certè ad regis imperium, ita omnes parati sunt, & in prociectu obedientiæ constituti, ut etiam optent juberi. Et non solum bene meritos esse se credunt, si iusta fecerint, sed tamquam jam meruissent quod iusti sunt, ita pro dignitate præcipientis servitium beneficii loco ducitur. Nobis vero Deus ipse, æterna illa majestas ineffabilis atque inestimabilis potestas: sacras litteras & verè adorandos præceptorum suorum apices mittit, & non statim cum gaudio ac veneratione suscipimus: nec pro magno ducimus beneficio, tante ac tam illustri potestatis imperium: maxime cum non juberis queritur commodum, sed utilitas obsequentis: verum econtrario fastidioso ac remisso animo, superbiorum ac nequam fervorem more, in os Domini reclamamus & dicimus: Durum est, arduum est, non possumus, homines sumus, fragili carne circumdamur. O cæcam insaniam! O profanam temeritatem! Duplici ignorantia accusamus Deum scientiæ, ut videatur nescire quod fecit, nescire quod iussit: quasi oblitus fragilitatis humanae, cujus author ipse est, imposuerit homini mandata que ferre non possit. Simulque (proh nefas) ascribimus iniquitatem iusto, pio crudelitatem: dum eum primò impossibile aliquid præcepisse conquerimur. Deinde pro his damnandum putamus hominem, ab eo quæ vitare non potuit: ut (quod etiam suspicari sacrilegium est) videatur Deus non tam salutem nostram quæsisse quàm penam. Itaque Apostolus sciens à Domino iustitiæ ac majestatis nihil impossibile esse præceptum: aufert à nobis vitium murmurandi. Quod tunc utique nasci solet, cum aut iniqua sunt que jubentur, aut juberis minus digna persona est. Quid tergiversamur incallum, & præcipienti opponimus naturæ fragilitatem? Nemo magis novit mensuram virium nostrarum, quàm qui ipsas vires nobis dedit. Nec quisquam melius quantum possumus intelligit, quàm qui ipsam virtutem nobis posse donavit. Nec impossibile aliquid voluit imperare, qui iustus est, nec damnaturus hominem fuit, pro eo quod vitare non potuit, qui pius est. Sequitur: Ut sitis irreprehensibiles & simplices ad omnem morum perfectionem. Unum hoc sufficere verbum potest, quod etiam in Episcopo eligendo Deus queri jubet. Quam enim circumspecta vita est, quàm sancta est, quæ nihil reprehensionis incurrit? Quis autem sanctior potest esse, quàm qui verè simplicitatis virtutem tenens, nunquam aliud corde promittit, aliud ore vultuque mentitur. Sicut filii Dei immaculati. Non est exhortatio vehementior, quàm qua nos scriptura divina filios Dei vocat. Quis enim non erubescat, & metuat tanto patre agere aliquid indignum, ut qui dicitur Dei filius, ipse efficiatur vitii servus? Et ideo adiungit: Ut sitis immaculati. Neque enim convenit in filiis Dei, quia ipse est fons iustitiæ, peccati maculam reperiri. In medio nationis prævæ & perverse, hoc est dicere. Quamvis infinita vos cingat peccantium multitudo, & innumera sint exempla vitiorum: vos tamen ita cœlestis nativitatis memores esse debetis, ut inter malos viventes, omne malum vincatis. Inter quos lucetis, ait, sicut luminaria in hoc mundo. Et rursum in Evangelio legimus: Tunc iusti fulgebunt sicut sol in regno patris eorum. Comparatur vita præmio, ut qui in futuro solis fulgore donandi sunt, hic jam simili iustitiæ claritate resplendeant, & infidelium cecitatem, operibus sanctitatis illuminent. Huic loco ille sensus aptandus est, quem ad Corinthios idem Apostolus disserens, ait: Alia claritas solis, alia claritas lune, alia claritas stellarum. Stella autem à stella differt in claritate, sic & resurrectio mortuorum. Disparis sunt in regno cœlorum per singulorum merita mansiones. Diversitas enim operum, diversitatem facit præmiorum: quantumque aliquis hic in sanctitate fulserit, tantum ibi fulgebit in honore. Nunc ergo ad omnem morum perfectionem mentis aciem intende, & ad cœlestis præmii cœlestem vitam para. Resplendeat omnibus clarissimi in modum fideris sanctitas virginis: & futuri præmii magnitudinem, de novitate conversationis ostendat. Tibi facilius in bonis curfus est, quam malorum animi consuetudo non reficit. Nec timemus ne

te à virtutibus vitia retardent, & maligna diaboli semina Christi frugem necent. Nam si etiam illi qui longo peccandi usu, bonum quodammodo obruere nature, instaurari peccentiam possunt: & mutata voluntate vivendi, consuetudinem consuetudine extinguere, ac optimi quique de pessimis fieri: quanto magis tu potes illa superare à quibus superata non es: cui non tam expellenda sunt vitia quàm repellenda: Quæ utique non suscipere facilius est, quàm semel suscepta deponere. Nec verò eorum tanta dulcedo est, ut ea debeamus præferre virtutibus, cum nec in omnibus sit delectationis illecebra, & à plerisque ea etiam quæ videntur dulcissima, respiciuntur. Duo namque sunt ex omnibus vitia, quæ maxime homines decipiunt sui voluptate, gula scilicet ac libido, quæ deponere eo difficilior est, quo eis uti dulcius est: & tamen hæc vitia tam molesta, tamque delectatione sui periculosa, ita à multis calcari vidimus, ut tota ætate virgines permanserint in summa abstinentia. Ut de illis taceam, quæ post deliciarum longum fluxum, & inveteratum usum libidinis, castitati ac temperantiæ se dederint: & utrumque vitium, contraria sibi virtute mutaverint. Aliorum verò vitiorum est longè diversa ratio, quæ cum nihil habeant jucunditatis, tamen multum amaritudinis habent, quæque cum ad vitandum multò sint faciliora, rarò à quibus vitentur invenies. Quid oro te, invidie, delectationis præstat invidia, quem secretis quibusdam conscientie unguis livor ipse decerpit, & alienam felicitatem tormentum ejus facit? Quid verò alter ab odio mercedis accipit, nisi horribiles animæ tenebras, & confusæ mentis horrorem? Qui vultu semper animòque morente, voto quo alteri vult nocere, se ipsum cruciat? Quid autem iracundo furor suus confert, quem favillimis exagitatum stimulis conscientie, ita ab omni consilio ac mente deturbat: ut dum irascitur, insanire credatur. Similiter curre per singula, invenies tot animæ tormenta quot vitia, quæ utique eo facilius vinci possunt quò nulla illicuit nos voluptate. Quanto illud difficilior, quanto durius, ut de castitatis labore taceam, abstinere à vino carnibusque, ipso quoque etiam oleo, & vilem sine his cibum posse biduum interdum, triduumque vix capere? fracta jejuniis virgilitate membra, fomenta balnei contemnere, necessarias res negare corpori, & vim quandam inferre nature? Da tantam in cæteris magnitudinem animi, & vide quid non possis efficere. Sed nos pro pudor, quadam delectatione peccati, cum in quibusdam ostendimus quandam vim nature nostræ, in aliis omnino torpescimus. Et qui voluptates corporis, virtutum amore contempnimus, rursum amore vitiorum tormenta suscipimus. Atque ita malis nostris cedimus, ut ea nec putemus posse deponi. Quod hoc quæso consilium, quænam hæc nova vivendi ratio est? Res difficiles & laboris plenas securus aggredior, & faciliora non posse fieri credo. Vinco maxima, vincendus à parvis. Excella & ardua indefessus exupero, & cum veniatur ad plana deficio. Libenter fugio quod delectat, & nolo vitare quod cruciat. Verum hæc eorum sunt, qui Dei voluntate contempta, id solum petunt, quod laudem facilius invenit, quod citò exit in famam: morum verò bona que secretiora sunt negligunt. Tu verò quæ calcasti mundum & concupiscentias ejus: ut calcato eo, gradum tibi quandam ascendendi ad cœlum faceres, mundi gloriam ne requiras. Illi tantum placere stude, cui sæpe displicet quod hominibus placet, & qui ipsa hominum iudicia iudicaturus est. Abstinentia tua & jejuniium eo magis Deo grata sunt, quo cum sanctis moribus offeruntur, ut quæ in aliis sunt umbracula vitiorum, in te sint ornamenta virtutum. Respice obsecro ad ipsam qua apud Deum illustrata es dignitatem: qua per baptismum in Dei filiam renata es, rursumque per consecrationem virginitatis, sponsa Christi esse cepisti. Ex utroque, hic tuus honor te ad sollicitudinem tui propositi admoveat. At nullus debet esse ibi negligentie locus, ubi tam præclara servanda sunt. Preciosior quæque vestis timidius custoditur à macula. Multo quæstia auro gemma, majori sollicitudine possidetur, & generaliter grandis cura magna quæque servantur. Unde & tu si ipsam bene custodire cupis, debes honorem tuum semper preciumque cogitare. Tanto enim se uniusquisque negligentius utitur, quanto se existimat viliorum. Non ob aliam causam magis nobis in scripturis divinis tam frequenter filiorum Dei nomen imponitur, ut illud quod dicitur per Prophetam: & ego ero vobis in patrem, & vos eritis mihi in filios & filias, dicit Dominus omnipotens. Et Apostolus: Estote imitatores

Dei, sicut filii charissimi. Et beatus Johannes inquit; Charissimi, nunc filii Dei sumus, & nondum apparuit quid erimus. Scimus quoniam cum apparuerit, similes ei erimus, quoniam videbimus eum sicuti est: ut qui habet hanc spem, in eo sanctificet se, sicut ille sanctus est. Vult nobis cœlestis doctrinæ dignitatem qua donati sumus frequenter ingerere, & honorem nostrum peccandi pudorem facere. Unde etiam Dominus ipse ad perfectam nos benignitatem vocans, ait: Diligite inimicos vestros, benefacite his qui oderunt vos. Et: Orate pro persecutoribus & calumniatoribus vos, ut sitis filii patris vestri, qui in cœlis est. Non est enim quod sic homines Deo facit amabiles, ut pietas mentis & bonitas quæ tanta in Christiano esse debet, ut etiam in malis abundet: Deique imitetur benevolentiam, qui solem suum oriri facit super bonos & malos, & pluit super iustos & iniustos.

Hoc itaque tibi; vel in primis abis, ut nemini vel in verbo etiam noccas, ut in omnibus quibuscumque poteris prodesse studeas, & ne vicem quidem mali reddens, pro malis bona, dicente Apostolo, restituas. Nunquam detractio ex ore virginis procedat. Vilius satis hominum est, & suam laudem quaerentium, alios viles facere: quia alterius vituperatione se laudari putant. Et qui suo merito placere non possunt, placere volunt in comparatione peiorum. Parum diximus, non solum ipsa non detrahas, sed ne detrahenti quidem aliquando credas. Pessimum est hoc vitium, quod alterum vilem facit videri. Non minus auribus quam lingua fugias detractionem. Scripturæ memor esto quæ dicit: Non eris consentaneus derogantibus adversus proximum tuum, & non accipies super illo peccatum. Et alibi: Sepi aures tuas spinis, & noli audire linguam nequam. Accusator est enim auditor, qui facit detractorem: qui si avertat aures, & vultum contrahat, ac oculos abnuendo contineat: male loquentem etiam tacens arguit, ut discat non libenter dicere, quod didicerit non libenter audiri. Sollicitam satis ori tuo custodiam pone. Non enim est quicquam in nobis quo facilius peccare possimus quam lingua. Unde sanctus Jacobus illum esse perfectum asserit, qui non offendit in verbo. Et scriptura dicit: Mors & vita est in manibus linguæ. Mentiri autem tibi, maledicere atque jurare lingua tua nesciat. Quia & os quod mentitur, occidit animam. Et qui maledicunt, regnum Dei non possidebunt, juxta Apostolum. Et jurare ipse Christus prohibuit, qui dixit: Ego autem dico vobis, non jurare omnino. Et rursus: Sit autem sermo vester, est est, non non: quod autem amplius est, à malo est. Apostolus breviter oris vitia refecans, ait: Omnis sermo malus ex ore vestro non procedat, sed sit quis bonus ad ædificationem fidei, ut det gratiam audientibus. Sit autem sermo virginis prudens, modestus & rarus: nec tam eloquentia preciosus quam pudore. Mirentur omnes tuam te tacente verecundiam, te loquente prudentiam. Mite ac placidum semper eloquium tuum. Ornet mixta cum gravitate suavitas, cum pudore sapientia. Sit certa atque librata, sui que opportunitate gravissima, silentii verbique ratio. Nec unquam omnino virginis os loquatur, ut tacuisse melius sit. Cum ingenti cautione debet loqui, cui non solum malus, sed etiam ociosus sermo vitandus est. Summa tibi scientia sit, notitia summa, vitia, virtutesque distinguere: quæ quanquam semper contraria sibi sint, aliqua tamen ex eis tanta junguntur similitudine, ut discerni omnino vix possint. Quam multi enim superbi in libertatis loco ducunt, adulationem pro humilitate suscipiunt, malitiam prudentiæ amplectuntur vice, & stultitiam simplicitatis nomini imponunt, atque fallaciæ pessima decepti similitudine, vitii pro virtutibus gloriantur. Et quamquam hæc omnia subtilissima intelligentia debeas separare, cunctaque virtutes cum suis lineis insequeundo, nusquam profus abscedere: præcipue tamen fictam humilitatem fugiens, illam sectare quæ vera est, quam Christus docuit humilitatem, in qua non sit superbia inclusa. Multi enim hujus virtutis umbram, veritatem ejus sequuntur pauci. Perfacile est enim aliquam vestem habere contemptam, salutare submissius, manus & genua deofculari, inclinatio in terram capite, oculisque dejectis humilitatem ac mansuetudinem polliceri, lenta voce tenuique sermones infringere, suspirare crebrius, & ad omne verbum peccatorem ac miserum se clamare. Et si vel levi sermone offensus sit, continuo atollere supercilium, levare cervicem, & delicatum illum oris sonum insano repente clamore mutare. Aliam nos humilitatem Christus docuit: qui nos ad exemplum suum hortatur, di-

scite à me, quia mitis sum & humilis corde. Qui cum malediceretur, non maledicebat: cum pateretur, non comminabatur. Quam nobis humilitatem beatus Petrus insinuat: Misericordes, inquit, & humiles, non reddentes malum pro malo, nec maledictum pro maledicto. Auferantur omnia signa verborum: cessent simulati gestus, & ante occasionem sermo placidus. Virum humilem patientia ostendit injuria. Nullus ergo unquam in mente tua ullius sit vitii locus. Nihil in te superbum, nihil arrogans, nihil denique fastidiosum. Apud Deum non est quidquam humilitate sublimius. Ipse loquitur per Prophetam: Super quem alium requiescam, nisi super humilem & quietum, & trementem sermones meos? Et nunquam in iram exardescat animus, quod est seminarium odii. Tantus mentem tuam repleat timor Dei, ut indignari omnino non audeas, & iram metu vincas. Beatus Apostolus mundans animam nostram, eamque in habitaculum Dei præparans, clamor & dicit: Omnis amaritudo, & ira, & indignatio, & clamor, & blasphemia auferatur à vobis cum omni malitia. Adulatores ut inimicos cave; quorum sermones super oleum molles, & ipsi sunt jacula. Corruptum fidei laudibus leves animas, & male credulis mentibus blandum vulnus insigunt. Crevit hoc in nostra ætate vitium, & in ultimo sine stetit: nec jam augeri potest. In hanc omnes nos scholam studiumque dedimus, ut officium putemus illudere. Quodque ipsi ab aliis libenter accipiunt, id aliis quasi quoddam munus offerimus. Et spe recipiendæ laudis, eos à quibus laudari volumus, antè laudamus. Sæpe adulantium resistimus verbis ad faciem, & in secreto mentis favemus, maximèque fructum cepisse nos ducimus, si vel fictis laudibus prædicamur. Nec cogitamus quid ipsi istius, sed quid alteri esse videmur. Unde eo perdidit res est, ut neglecta veritate meriti, de sola opinione curemus: qui testimonium vitæ nostræ, non à conscientia nostra, sed à fama petimus. Beata mens est quæ perfectè hoc vitium vincit, & nec adulatur aliquando, nec adulantem credit. Quæ nec decipit alterum, nec ipsa decipitur tantumque hoc malum nec facit aliquando, nec patitur. Nihil unquam in te fictum sit, nihil omnino fucatum. Conscientiam tuam quæ certe Deo semper patet, in multitudine versari puta. Nunquam aliud corde teneas, aliud ore proferas. Quidquid patet dicere, pudeat etiam cogitare. Illud verò notum jam omnibus atque divulgatum est, quàm utilis quàmque huic proposito necessaria est, jejuniarum & abstinentiæ virtus: maximè in his annis, in quibus corpori major æstus inest. Non manducare itaque carnem, neque bibere vinum, apostolica voce laudatum est. Quidquid illud quod inflammare corpus potest, quod fomentum suggerit voluptati, castitatis amore fugiendum est. Nec tamen ita magno hujus rei labore gravari te volumus; ut sub ipso statim onere succumbas per quod multi dum nimio fervore mentis rationem suam virum non habent, subito coniderunt, & penè ante debilitatem, quàm sanctitatem de proposito suo consecuti sunt. Optimum est in omni re modus, & laudabilis ubique mensura. Corpus non frangendum, sed regendum est. Sint ergo moderata & sancta, simplicia in omni mentis humilitate jejunia: quæ ita attenuent corpus, ne animum elevent: ne res humilitatis gignat superbiam, & vitia de virtute nascantur. Ego inquit; cum mihi molesti essent induer bar cilicio, & humiliaham in jejuniis animam meam. Vestis abjectio, cibi vilitas, jejunii lassitudo, extinguere debent, non nutrire superbiam. Quis rem medicinæ vulnus faciat? & inde sana ledat quæque, unde jam læsa curanda sunt? Aut quæ supererit spes salutis, si ipsa animæ remedia sint venena? Laborem jejunii tui, misericordiæ opera commendent, & abstinentia tua, pauperum refectio sit gratior. Dominus loquitur per Prophetam: Misericordiam volo, & non sacrificium. In Evangelio Christi verba legimus: Beati misericordes, quoniam ipsi misericordiam consequentur. Sed quæso hanc curam vice tua avia materque suscipiant. Illæ has partes pro te agant. Illæ thesaurum tuum in cœlum levant. Illarum sit esurientes alere cibo, vestire nudos, visitare infirmos, peregrinos tecto suscipere: & æterni spe præmii, Christo in pauperibus foverari, qui dixit: quodcumque feceritis mihi ex his fratribus meis minimis, mihi fecistis. Tibi verò maximè dum in proposito maturescat animus, ab omnibus occupationibus recedendum est, & omne studium omnique cura in ornandis moribus exhibenda. Quibus ita vacare debes, & totam occupare mentem: ut non divitem te sentias esse, nec De-

minam. Nobilitatis ad hoc tantum memineris, ut cum claritate generis, morum sanctitate contendas: & cum nobilitate corporis, animi virtute nobilior proficias. Magisque illa nobilitate gloriaris, quæ filios Dei & cohæredes Christi facit. Ad quam si semper inspicias: dum credis gaudium te habere quod majus est, desinis de eo quod minus est gloriari. Omnis ista præclari generis dignitas, & illustre Anicii sanguinis decus, ad animam transferantur. Ille clarus, ille sublimis, ille sit nobilis, ille tunc integram nobilitatem suam servare se putet, si dedignetur servire vitii, ab eisque non superari: à quo enim quis superatur, hujus & servus est. Quid enim hac servitute animi indignus; quidve turpius, quam cum in eo, aut dominatur odium, aut regnat invidia: quàm cum eum aut avaritia possidet, aut captum ira tenet: vel certe cetera sibi vitia vendicant? Non est quod sibi aliquis de nobilitate generis blandiatur: si ex meliore parte sit famulus. Multo est indignius mente servire quam corpore. Superfluum arbitror te monere, quàm parca in procedendo debeas esse, quàm rara: cum te hoc etiam sæcularis ab infantia honestas docuerit, & facile intelligas id tibi multo magis in hac vita esse servandum, quàm maxime secretum decet. Illud admoneo, ut ipsis quoque salutationibus, quæ tibi in cubiculo tuo exhibendæ sunt, certissimum modum ponas: non sint nimia, neque quotidianæ, ne non tam officium, quam inquietudinem præstare videantur. Et quamquam omne vitæ tuæ tempus divino debeas operi consecrare: & nullam profus horam à spirituali profectu vacuum esse conveniat, cum tibi in lege Domini die ac nocte meditandum sit: debet tamen aliquis esse determinatus & constitutus horarum numerus, quo plenis Deo vaces, & qui te ad summam animi intentionem, velut quadam lege contineat. Optimum est ergo huic operi matutinum deputari tempus, id est meliorem diei partem, & usque ad horam tertiam animam quotidie in cœlesti agone certantem, hoc velut spiritualis quodam palæstræ exerceri gymnasio. His tu per singulos dies horis, in secretiori domus parte ora, clauso cubiculo tuo. Adhibe tibi etiam in urbe solitudinem, & remota paulisper ab hominibus, propius Deo jungere: aspectuque tuorum reddita, lectionis fructum & orationis ostende. Nihil enim in hoc secreto magis agere debes, quàm animam divinis eloquiis pascere. Et quantum est per totam sufficere possit diem, hoc eam veluti cibo pinguiore satiare. Ita scripturas sacras lege, ut semper memineris Dei illa verba esse, qui legem suam non solum sciri, sed etiam impleri jubet. Nihil enim prodest faciendâ didicisse, & non facere. Optimè uteris lectione divina, si eam tibi adhibeas speculi vice, ut tibi velut ad imaginem suam anima respiciat, & vel sæda quæque corrigat, vel pulchra plus ornent. Lectionem frequenter interrompat oratio, & animam jugiter adherentem Deo, grata vicifitudo sancti operis accendat. Nunc te igitur ordo instruat cœlestis historia: Nunc sanctum David oblectet canticum: Nunc Salomonis erudiat sapientia: Nunc ad timorem Domini, increpationes incitent Prophetarum: Nunc Evangelica & Apostolica perfectio, te Christo in omni morum sanctitate conjugat. Quæ paranda sunt, memoriæ penitus infere: eaque jugi meditatione conserva. Quæ maturanda sunt, frequenter revolve, ut divinum hoc studium & cœlestis schola & mores simul virginis orient & sensum, tradantque tibi cum sapientia sanctitatem. Unde scriptura dicit: Qui quarunt Deum, inveniunt sapientiam cum iustitia. Sit autem ipsa lectio temperata, cui finem consilium non lassitudo imponat. Nam ut immoderata jejunia & ardor abstinentiæ, & enormes inordinatæque vigilie, intemperantia coarctantur, idque nimietate sui pariunt, ut hæc ipsa postea, nec mediocriter quidem fieri possint: ita studium lectionis in reprehensionem intemperans cadit, quodque laudabile est in tempore suo, fit de nimietate culpabile. Generaliter quidem, sed breviter stricteque dicendum est: in bonis quoque rebus quidquid modum excesserit, vitium est. Magna est, magna inquam, & quæ grandi studio constat, perfectæ vitæ ratio, consummateque sapientiæ est, scire quid quo insequari modo, & ad omnem actum præferendo consilium: nihil facere quod fecisse poeniteat. Intra unius horæ spatium mutatur habitus, jejunare, abstinere, psallere, vigilare, non tam studio opus habent quàm voluntate. Quilibet incipiens, statim ut voluerit, ad ista perfectus est, imò illi hoc facilius facere possunt, qui recentes corporis vires de sæculo ad propositum afferunt. Mores vero mutare, singulasque virtutes

animi formare in se, atque perficere, grandis studii est, & longæ consuetudinis. Itaque multi in hoc proposito senescimus, & ea propter quæ ad ipsum propositum venimus, non habemus. Tua verò conversatio nova esse debet, mira gravitas, patientia, mansuetudo, pietas: quidquid sanctius est atque perfectius, quidquid magis Deo te commendare potest, & majorem in cœlo facere, id semper sequere, id semper amplectere. Sponsa Christi nihil debet esse ornatus. Tanto majore placendi studio opus est: quanto major est ille cui placendum est. Sæculi verò virgines, quæ se nuptiis præparant, & indulgentiam magis Apostoli, quam consilium sequi malunt, magisque amplectuntur in continentia remedium, quàm præmium continentia, ut sponsis placeant, eosque in amorem sui magis incitent: mira se sollicitudine formare student, & naturalem corporis pulchritudinem, ornandi arte commendant. Hæc est illis per dies singulos cura præcipua: decentibus fucis colorare faciem, impicare auro crinem, & ardentes concharum lapides, capitis honorem facere, suspendere ex auribus patrimonia, brachia ornare monilibus ac latera, & inclusas auro gemmas à colo in peccatis demittere. Non minore sponsum tuum requirit ornatum, qui cum universam Ecclesiam salutaris aque lavacro purificatam sine macula rugaque reddiderit: quotidie cupit eam fieri pulchriorem, ut semel à vitis peccatisque mundata, semper ornatur decore virtutum. Et si hoc à tota requirit Ecclesia: in qua & viduæ continentur & nuptæ: quantum putas expectat à virgine, quæ ex pulcherrimo hoc quodam Ecclesie prato, velut augustior quidam flos videtur electa? Assume ergo omnem illum ornatum, per quem placere Christo potes. Satis pulchram Deo crede faciem tuam, à hominibus pulchra apparere non studeas. Istud ornamentum serva capitis, quod acquisivisti chrismatibus sacramento, cum tibi in cœlestis regni mysterium, diadema quoddam regalis unctionis impositum est. Optima ornamenta sunt aurium, verba Dei. Ad ea sola paratus esse debet auditus virginis: eaque preciosissimis lapidibus ante ferre. Omnia profus membra deoerentur operibus sanctitatis: totaque virginis animi pulchritudo, gemmati monilis instar vario virtutum fulgore resplendeat. Tunc verè concupiscet rex decorem tuum, dicetque tibi: Tota formosa es proxima mea, & macula non est in te. Et hæc tibi ornamenta quæ dixi: etiam erunt munimenta maxima: & quæ ipsa te ornare Deo, & contra diabolum armare possint, qui per leve interitum quodcumque vitium ad animam ingreditur: & si virtutum propugnacula non resistant, nostro nos repellit loco, & continuo de hoste fit Dominus. Propter quod scriptura nos adhortatur, & dicit: Si spiritus potestatem habentis ascenderit super te, locum tuum ne dimiseris. Ab eo jam tempore quo primum per virginitatis professionem Domino consecrata es, adversarii in te crevit odium. Et qui aliena lucra pro suis damnis habet: se amissile ducit, quidquid te possessuram dolet. Grandi tibi opus est vigilantia, grandique cura: & tanto sollicitius cavendum est inimicis: quanto apud Deum ditior esse cepisti. Vacuus viator & nudus, non timet latronis insidias. Securus à nocturnis furibus dormit pauper, etiam si clausura non muniant. Diviti verò opes suæ latronis semper imaginantur occursum, & jugi solitudine noctium somnum adimunt. Unde tuæ quoque divitiæ, cœlestis thesaurus, ista cautione indigent atque custodia. Quanto ditior es, tanto debes esse vigilantior. Qui enim plus possidet, plus debet timere ne perdat. Invidere non cessat auctor invidia. Et qui semel à Deo ipse projectus est, tanto majori livore torquetur: quanto aliquem apud eum viderit clariorem. Qui invidit Evæ paradysum, quanto magis invidet tibi regnum cœlorum? Cuncta, mihi crede, ille nunc circumit, ut beatus Petrus ait, deyorandi te cupidus: in modum rugientis leonis ingreditur, vel more dolosi hostis universa perlustrans, explorat omnes aditus animæ tuæ: an sit aliquid infirmum & minus tutum, per quod possit irripere. Rimatur nunc ille omnia: & singula quæque prætentans, quærit vulnere locum: cuius tu insidias sollicitè debes prævidere: ut quæ cum Paulo non ignores astutias ejus. Qui cum terribiles diaboli potestates principatusque describat: nos nihilominus hortatur ad pugnam, hostiumque vim pandit, ut augeat sollicitudinem militum. Non enim vult nos esse timidos, sed paratos. Denique non fugam suadet, sed arma suggerit. Propterea, inquit, Accipite arma Dei, ut possitis resistere in die malo: ac in omnibus perfecti stare. Ac